

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกลุ่มเดี่ยว วัดก่อนและหลังการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยจิตเภทที่มารับบริการที่คลินิกจิตเวช โรงพยาบาลราชบุรี จำนวน 20 คน นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 2 ตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาของการเจ็บป่วย จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และผู้ให้การดูแลเมื่อเจ็บป่วย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางต่างๆ ผู้ศึกษาได้กำหนดด้วยอแทนสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ทางสถิติ

n	หมายถึง	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
p	หมายถึง	ระดับความมีนัยสำคัญ
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของข้อมูลแต่ละกลุ่ม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาของการเจ็บป่วย จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และผู้ให้การดูแลเมื่อเจ็บป่วย

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาของการเจ็บป่วย จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และผู้ให้การดูแลเมื่อเจ็บป่วย

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	14	70
หญิง	6	30
อายุ		
20 – 29 ปี	1	5
30 – 39 ปี	8	40
40 – 49 ปี	10	50
50 – 59 ปี	1	5
สถานภาพสมรส		
โสด	15	75
สมรส	2	10
ม่าย	3	15
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	9	45
มัธยมศึกษา	10	50
อนุปริญญา	1	5
อาชีพ		
ไม่มีอาชีพ	13	65
รับจ้าง	3	15
ค้าขาย	2	10
เกษตรกรรม	2	10

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาของการเจ็บป่วย		
น้อยกว่า 5 ปี	1	5
5 – 10 ปี	3	15
11 – 15 ปี	7	35
15 – 20 ปี	3	15
มากกว่า 20 ปี	6	30
จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษา ในโรงพยาบาล		
ไม่เคย	4	20
1 – 5 ครั้ง	10	50
มากกว่า 5 ครั้ง	6	30
ผู้ให้การดูแลเมื่อเจ็บป่วย		
บิดามารดา	4	20
บิดาหรือมารดา	8	40
สามีหรือภรรยา	2	10
พี่สาวหรือน้องสาว	5	25
ตายาย	1	5

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างซึ่งพบว่า ผู้ป่วยจิตเภทส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 70 มีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี ร้อยละ 50 รองลงมา มีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี ร้อยละ 40 ส่วนใหญ่สถานภาพโสดและไม่มีอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 75 และ 65 ตามลำดับ และจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 50 โดยมีระยะเวลาของการเจ็บป่วย 11 – 15 ปี ร้อยละ 35 รองลงมาคือมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 30 เคยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล 1 – 5 ครั้ง ร้อยละ 50 และพบว่ามีผู้ป่วยจิตเภทร้อยละ 20 ไม่เคยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล แต่มีปัญหาด้านพฤติกรรมการใช้ยาไม่ถูกต้องตามเกณฑ์การรักษา และมีบิดาหรือมารดาเป็นผู้ให้การดูแลเมื่อเจ็บป่วยร้อยละ 40

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาโดยรวม และจำแนกรายด้านก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว

พฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา	ก่อนการใช้โปรแกรม		หลังการใช้โปรแกรม		t	p – value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	การใช้ยาตามแผนการรักษา	22.85	4.90	42.25		
ความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการข้างเคียงของยา	23.10	4.34	41.75	2.75	21.55	.000
พฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาโดยรวม	45.95	8.31	84.00	4.80	23.06	.000

จากตารางที่ 4 พบว่า พฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาโดยรวมของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว ผู้ป่วยจิตเภทมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาสูงกว่าก่อนใช้โปรแกรม และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ภายหลังจากการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว ผู้ป่วยจิตเภทมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ด้านการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา และด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการข้างเคียงของยา สูงกว่าก่อนใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <.05

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ด้านการใช้ยาตามแผนการรักษา รายข้อ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว

พฤติกรรมการใช้ยา ตามเกณฑ์การรักษา	ก่อนการใช้ โปรแกรม		หลังการใช้ โปรแกรม		t	p – value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านการใช้ยาตามแผนการรักษา						
ท่านไม่รับประทานยานอนหลับ เพิ่มเอง	4.55	1.00	4.95	0.22	1.80	.088
ท่านไม่เพิ่มจำนวนเม็ดยา มากกว่าที่แพทย์สั่ง	4.25	1.29	4.90	0.31	2.80	.012
ท่านรับประทานยาทางจิตอย่าง ต่อเนื่อง	2.30	1.13	4.85	0.49	10.86	.000
ท่านไม่หยุดรับประทานยาเอง เมื่อคิดว่าอาการทางจิตดีขึ้น	2.50	1.32	4.80	0.62	8.43	.000
ท่านไม่หยุดรับประทานยาเอง โดยที่แพทย์ไม่ได้สั่งให้หยุด	2.30	1.17	4.80	0.62	10.16	.000
ท่านไม่ลดจำนวนเม็ดยาน้อย กว่าที่แพทย์สั่ง	1.85	1.39	4.80	0.52	9.72	.000
ท่านรับประทานยาครบตามที่ แพทย์สั่ง	1.30	0.47	4.60	0.50	22.47	.000
ท่านไม่ลืมรับประทานยา	2.10	0.97	4.45	0.60	12.93	.000
ท่านรับประทานยาตรงตาม เวลา	1.70	0.66	4.10	0.72	14.24	.000
รวม	22.85	4.90	42.25	2.43	19.23	.000

จากตารางที่ 5 พบว่า พฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ด้านการใช้ยาตามแผนการรักษา รายข้อของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษา

ครอบครัวเกือบทุกข้อ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว ผู้ป่วยจิตเภทมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ด้านการใช้ยาตามแผนการรักษาสูงกว่าก่อนใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นข้อ ไม่รับประทานยานอนหลับเพิ่มเอง

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการข้างเคียงจากยา รายชื่อ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว

พฤติกรรมการใช้ยา ตามเกณฑ์การรักษา	ก่อนการใช้ โปรแกรม		หลังการใช้ โปรแกรม		t	p – value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านความสามารถในการ สังเกตและจัดการกับอาการ ข้างเคียงของยา						
เมื่อท่านมีอาการผิดปกติรุนแรง จากอาการข้างเคียงของยา รักษาอาการทางจิต เช่น กล้ามเนื้อเกร็งอย่างรุนแรง จนรู้สึกปวดมาก ลำคอบิด ใช้สูง ท่านรีบไปพบแพทย์ ทันที *	-	-	-	-	-	-
เมื่อยารักษาอาการทางจิตหมด ท่านมาพบแพทย์ เพื่อขอรับ ยาอย่างต่อเนื่อง	4.80	0.89	4.95	0.22	1.00	.33
เมื่อเกิดอาการข้างเคียงจากยา รักษาอาการทางจิต เช่น คอแข็ง เดินที่อเหมือน หุ่นยนต์ แขนขาและมือสั่น ริมฝีปากขมขมิมเหมือน เคี้ยวอะไร ท่านรีบประทาน ยาแก้แพ้ที่แพทย์สั่งให้	2.20	1.20	4.80	0.62	9.44	.00

ตารางที่ 6 (ต่อ)

พฤติกรรมกรรไกรใช้ยา ตามเกณฑ์การรักษา	ก่อนการใช้ โปรแกรม		หลังการใช้ โปรแกรม		t	p – value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	เมื่อท่านรู้สึกเบื่อ ไม่อยาก รับประทานยา ท่านปรึกษา แพทย์เพื่อขอหยุด รับประทานยา	2.25	1.12	4.80		
เมื่ออาการดีขึ้นแล้ว ท่านยัง รับประทานยาสม่ำเสมอ	2.15	0.99	4.75	0.64	13.17	.00
ท่านมาพบแพทย์ตามนัดทุก ครั้ง	1.75	0.97	4.75	0.44	13.08	.00
ท่านปรึกษากับทีมสุขภาพเมื่อมี ปัญหาหรือมีอาการผิดปกติ จากการใช้ยา	1.95	0.83	4.40	0.94	11.60	.00
ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำของ ทีมสุขภาพในเรื่องกรรไกรใช้ยา	1.60	0.82	4.25	0.72	14.58	.00
ท่านขอให้แพทย์ปรับแผนการ รักษา เมื่ออาการทางจิตไม่ดี ขึ้น	1.40	0.60	4.05	0.89	10.88	.00
รวม	18.10	4.34	36.75	2.75	21.55	.00

จากตารางที่ 6 พบว่า พฤติกรรมกรรไกรใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการข้างเคียงของยารายชื่อของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว เกือบทุกข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว ผู้ป่วยจิตเภทมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมกรรไกรใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการข้างเคียงของยาสูงกว่าก่อนใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นข้อ เมื่อการรักษาอาการทางจิตหมด ท่านมาพบแพทย์ เพื่อขอรับยาอย่างต่อเนื่อง

* **หมายเหตุ** พฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ด้านความสามารถในการสังเกต และจัดการกับอาการข้างเคียงของยาในข้อนี้ เป็นอาการที่เกิดขึ้นไม่บ่อยครั้งคือ ร้อยละ 0.02 – 2.4 (มาโนช หล่อตระกูล และ ปราโมทย์ สุคนิษฐ์, 2548: 398) แต่แบบประเมินพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา เป็นแบบสัมภาษณ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ยาภายในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา แต่ในความเป็นจริงพบว่า ในระยะเวลา 1 เดือนก่อนตอบแบบสัมภาษณ์ผู้ป่วยจิตเภทไม่มีอาการผิดปกติรุนแรงจากอาการข้างเคียงของยารักษาอาการทางจิตเกิดขึ้น การตอบแบบสัมภาษณ์ในข้อดังกล่าวจึงเป็นการตอบการปฏิบัติเชิงความรู้ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงไม่ได้นำคะแนนข้อนี้มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการให้คำปรึกษาครอบครัว